

A bizonyítás általános szabályai 1. – (bizonyítási fogalmak 1.)

1. Logikai: Magyary
2. Processzualis: Farkas
Szabó
3. Bizonyítási tevékenység elemei:
 - a) bíróság elé állítás
 - b) megvizsgálás
4. Bírói bizonyosság
prima facie bizonyítás
5. A bizonyítási eljárás alanya:
 - a) felek
 - b) bíróság (kivételesen)
6. A bizonyítási eljárás tárgya:
 - a) tények
 - b) tapasztalati tételek
7. Perfelvétel során:
 - a) ténybeli előadás
 - b) ténybeli nyilatkozat

A bizonyítás általános szabályai 2. – (bizonyítási fogalmak 2.)

7. A bizonyítás fajai:

a)	főbizonyítás	-	ellenbizonyítás
b)	teljes bizonyítás	-	nem teljes biz.
c)	közvetlen biz.	-	közvetett biz.
d)	valószínűségi biz.		

8. Valószínűsítés

9. Vélelem:	törvényi	-	természetes
	tényállás	-	joghatás

Ellenbizonyítás lehetséges:

EBH2015. P.8.

A Ptk. 4:108. §-ának a) pontja] kivételes lehetőségként biztosítja a **reprodukciós** eljáráson alapuló **apasági vélelem megdöntését**, melyre csak akkor nyílik lehetőség, ha a házastárs vagy az élettárs a reprodukciós **eljáráshoz nem járult hozzá**. A hozzájárulást tartalmazó „beleegyező nyilatkozatban” - az 1997. évi CLIV. törvény rendelkezéseinek megfelelően - fel kell tüntetni az adott esetben alkalmazásra kerülő konkrét beavatkozást. A hozzájárulás tehát nem általános (biankó) jellegű. [1997. évi CLIV. tv. 166. §, 167. §, 168. §].

10. Fikció

A bizonyítás általános szabályai 3. – (bizonyítási fogalmak 3.)

11. Bizonyítási kötelezettség (érdek)

Bizonyítási teher:

EBH2015. P.11.

I. Az egészségügyi szolgáltató felel a szülőknek azokért a káraiért, amelyek azért következtek be, mert a magzat genetikai rendellenességét nem ismerték fel és ezáltal megfosztották az anyát az önrendelkezési joga, a szülőket a családtervezési joguk gyakorlásától.

II. A vagyoni károk körében a szülők a károsodottan született gyermek teljes felnevelési költségét igényelhetik. Az egészséges létből és a fogyatékoságból eredő költségek elkülönítésének nincs jogi alapja.

12. Ténymegállapítás bizonyítás nélkül

- a) **Móra M.:** „egyszerűbben bizonyítható”
- b) **Szabó:** nincs bizonyítás
 - 1. beismerés
 - 2. egyező előadás
 - 3. felhívás ellenére kétségbe nem vont előadás
 - 4. köztudomás
 - 5. hivatalos tudomás

A bizonyítás általános szabályai 4. – (általános elvi követelmények 1.)

1. Szabad bizonyítás elve, alapelvi követelményei:

- a) **alkalmas** [alkalmatlan: hamis tanú, hamisított okirat, manipulált felvétel]
- b) **célszerű** [célszerűtlen: sokadik tanú ugyanarra a tényre]
- c) **ésszerű** [ésszerűtlen: tanúzásra „képtelen” személy (siket-vak) kihallgatása]
- d) **okszerű** [okszerűtlen: aránytalan költség, a per elhúzódása]

DE! **Kötöttség:**

- a) „elítelt nem követte el”
- Új! b) közig. bíróság döntése (akár megállapító, akár elutasító) a közig. szerv eljárásának jogszerűségéről

2. **Bizonyítási érdek** (bizonyítási kötelezettség)

3. **Bizonyítási teher**

- a) ha a tény bizonyíthatatlanul marad
- b) az írásbeli tartozáselismerés megfordítja a bizonyítási terhet

DE! pl.: szerződésben kikötik, hogy elfogadja az adós a banki hitel nyilvántartási adatait, amit a banki könyvek tartalmaznak

(kjő. által záradékoltatható a végrehajtáshoz)

(EBH2018. G.1.) – érvénytelen kikötés!

MERT: csak már ismert összegre lehet azösszesség pontosan megállapítható

A bizonyítás általános szabályai 5. – (általános elvi követelmények 2.)

3. **Koncentráció** a bizonyítással összefüggő cselekményeknél, indítványoknál:
 - a) keresetlevélben: **felhívás állítási szükséghelyzetben** [170. § (5) bek.]
felhívás bizonyítási szükséghelyzetben (265. §)
 - b) ellenkérelemben: **u.a. felhívások + a felperesi felhívásra tett nyilatkozat**
[199. § (1) és (3) bek.]
 - c) segíti az **előzetes bizonyítás** perindítás előtti felvétele:
Az eljárási illeték az egyébként fizetendő illeték 50%-a, ha a polgári pert - akár közjegyző, akár bíróság előtt lefolytatott - előzetes bizonyítási eljárás előzte meg. [Itv. 42. § (7) bek.]
4. **Jogsértő bizonyítási eszközök** felhasználhatósága (269. §)
5. **Más eljárásban felvett bizonyítás eredményének** felhasználása (270. §)
 - tanú, okirat, a fél előadása is!
 - ha a felvétel módja nem ütközik a Pp. rendelkezéseibe
6. **Közreműködők**: „köteles közreműködni”:
értesítheti elöljáróját,
vezetőjét, munkáltatóját.

A bizonyítás általános szabályai 6. – (bizonyítási szükséghelyzet 1.)

1. A fél bizonyítási szükséghelyzetben van, **ha valószínűsíti**, hogy
 - a) **a bizonyítási indítványához nélkülözhetetlen adatokkal kizárólag az ellenérdekű fél rendelkezik, és igazolja**, hogy az ezek megszerzéséhez szükséges intézkedéseket megtette,
 - aa) „**adatok**”: hiteltörlesztésnél az elszámolási adatok a banknál
 - ab) „**ellenérdekű fél**”: ellenérdekelt személy (ellenérdekű, de nem fél)
 - ac) **mindkét fél ellenérdekű**: biztosító a károkozó és károsult közti perben
 - b) a tényállítás **bizonyítása számára nem lehetséges, de** az ellenérdekű féltől elvárható az állított tények fenn nem állásának a bizonyítása,
 - ba) objektíve lehetetlen: pervesztés
 - bb) a fél számára lehetetlen: orvosi dokumentáció az elvégzett műtétről
 - VAGY**
 - c) a bizonyítás sikerességét az **ellenérdekű fél neki felróhatóan hiúsította meg, (köv. dia!)**
 - ÉS**
 - d) **az ellenérdekű fél nem valószínűsíti az a)-c) pontban foglaltak ellenkezőjét.**
2. Bizonyítási szükséghelyzet fennállása esetén a szükséghelyzetben lévő fél által bizonyítandó tényt a bíróság **valósnak fogadhatja el**, ha annak tekintetében kételye nem merül fel.

A bizonyítás általános szabályai 7. – (bizonyítási szükséghelyzet 2.)

ca) Felróható meghiúsítás:

- az okiratot a cég dolgozója **megsemmisítette**,

pl.: Cstv. 33/A. § (felelősség átvitel):

A Cstv. 33/A. §-ára alapított kereset esetén a felperes bizonyítási érdekébe tartozik a vezető tisztségviselő hitelezői érdekeket sértő magatartása (mulasztása) és a hitelezői igények meghiúsulása közti ok-okozati összefüggés bizonyítása. A bizonyítási érdek akkor sem fordul át az alperesre, ha az adós iratait a vezető tisztségviselő a felszámolónak nem adta át.

A felperes ilyenkor bizonyítási szükséghelyzetben van, melynek következtében azt a tényt, hogy az alperes hitelezői érdekeket sértő magatartása és a hitelezői igények kielégítésének meghiúsulása közt fennáll az ok-okozati összefüggés, valószínűleg kell elfogadni. [BDT2020. 4121.]

- az okiratot **rosszul tárolták**,
- az ellenérdekű fél **nem ad felmentést a titoktartás alól**, a tanúként meghallgatni kért orvos és szülésznő esetében „orvosi műhiba” perben:

Gyermek jobb karja lebénult a szülésnél:

- orvos hasprést alkalmazott,
- szülésznő húzta.

[ÍH 2019. 131.]

A bizonyítás általános szabályai 8. – (bizonyítási szükséghelyzet 3.)

cb) **Nem felróható** meghiúsítás:

- az okiratot **szabályosan leselejtezték**
- az okirat a **levéltárban megsemmisült**, olvashatatlaná vált
- a **tanú meghalt** és ezért nem hallgatható meg,
- a **tanú részegen** tett vallomást és vallomása ezért nem értékelhető
(kivéve, ha az ellenfél itatta le!)
- helyszíni szemle nem foganatosítható az **orkán** miatt

A bizonyítás általános szabályai 8. – (jogsértő bizonyítékok 1.)

A szabályozás szükségszerűsége: az infokommunikációs technika fejlődése,
gyakorlati elburjánzása (köztéri, fedélzeti kamerák, -titkos felvételek)

Alkotmányossági kérdés: magánszféra védelme – emberi méltósághoz való jog - jogállamiság

Elméleti vita:

1. Farkas József:

Az 52-es Pp. csak a vallomás megtagadási jog figyelmeztetésének elmulasztása ellenére kihallgatott tanúvallomás felhasználását, valamint a titoktartás ellenére kihallgatott tanúvallomásának felhasználását tiltotta.

Tehát: minden egyéb bizonyíték felhasználható (még a bűncselekménnyel szerzett is)

2. Székely László:

Elsődleges a legalitás, tehát semmilyen jogellenes bizonyíték nem használható fel.

3. Kengyel Miklós:

Követendő a „viszonylagossági elv”: egymáshoz mérni a jogsértés, illetve a felhasználás elmaradásának sérelmét (mérlegelés).

De: a bűncselekménnyel szerzett bizonyíték soha nem használható fel.

4. Papp Zsuzsa:

Követi a viszonylagossági elvet (Quebec)

A bizonyítás általános szabályai 9. – (jogsértő bizonyítékok 2.)

Tételesen tiltja (abszolút kizárási tilalom – eljárásjogi jogsértés): :

1. Tanú vallomása nem vehető figyelembe, ha:

- vallomás **megtagadási jogára** nem figyelmeztették vagy megtagadás ellenére hallgatták ki, [290. § (6) bek.]
- **védőként** járt el, olyan kérdésről, amiről védőként szerzett tudomást,
- a **titoktartás** alól felmentést nem kapott, olyan kérdésről, amely minősített adatnak minősül,. [289. § (1) bek. *a*) és *b*) pont,(5) bek.]

2. Szakértő véleménye nem vehető figyelembe:

- a **kizárt** vagy a kirendelés alól **felmentett** szakértő szakvéleménye,
- az **aggályos** magánszakértői vélemény vagy kirendelt szakértőtől származó szakvélemény,
- a **törvény rendelkezése ellenére** vagy a bizonyítási fejezetben foglalt rendelkezések megsértésével benyújtott magánszakértői vélemény vagy más eljárásban kirendelt szakértőtől származó szakvélemény. [316. § (3) bek.]

3. Okirat tartalma, ha:

- az okirat vagy okiratrész **minősített adatot** tartalmaz, de annak fél általi megismeréséhez a minősítő nem járult hozzá. [322. § (5) bek.]

4. Jogsértően szerzett bizonyítási eszköz, ha:

- *a*) az **élethez és testi épséghez** fűződő jog megsértésével vagy erre irányuló fenyegetéssel szerezték meg, illetve állították elő, [269. § (1) bek.]

A bizonyítás általános szabályai 10. – (jogsértő bizonyítékok 3.)

Feltételesen tiltja (relatív kizárási tilalom – anyagi jogi jogsértés):

Jogsértően szerzett bizonyítási eszköz:

- *b)* amely egyéb jogsértő módon **keletkezett**,
- *c)* amelyet jogsértő módon **szereztek meg**,
[csak anyagi jogi jogsértés lehet (pl. titokban belép a számítógépes levelezésébe)]
- *d)* amelynek a bíróság elé terjesztése **személyiségi jogot** sértene.
[269. § (1) bek.]

A jogsértő jelleg csak az anyagi jogon (Ptk., Btk.) alapulhat!

Az eljárásjogi jogsértésnek más következményei vannak (I: előző dia 1-3 pont).

Hivatalból kell észlelni a jogsértő jelleget!

Erről a felet tájékoztatni kell – DE!:

- a fél igazolhatja, hogy nem jogsértő, vagy
- a fél indokolhatja, hogy miért kéri mégis a felhasználást.
[K62]

A bizonyítás általános szabályai 11. – (jogsértő bizonyítékok 4.)

KIVÉTELESEN felhasználható, ha

- a) a jogsérelem sajátossága és mértéke,
- b) a jogsérelemmel érintett jogi érdek jellege,
- c) a jogsértő bizonyíték tényállás felderítésére gyakorolt hatása,
- d) a rendelkezésre álló egyéb bizonyítékok súlya, és
- e) **az eset összes körülményei** indokolják. [269. § (4) bek.]

DE: 3312/2017. (XI. 30.) AB hat.:

- kanadai – magyar állampolgár: 2 örökbefogadott gyerek – számítógép feltörése
- az alapjog korlátozása „szükséges és arányos” volt

KISEGÍTŐ SZABÁLY:

Ha a bíróság nem engedélyezi a felhasználást a **bizonyítási szükséghelyzet** szabálya alkalmazható. [K17.]

A bizonyítás általános szabályai 12. – (a bizonyítás elrendelése)

A bizonyítás indítványozása és elrendelése A SZABÁLY SZIGORÚBB!

Régi Pp.: tanúnál: megjelölni a tényt és a tanú idézhetőségi adatait
szakértő: még ezt se kívánta

A bizonyítási indítványban a fél köteles megjelölni:

- a) a bizonyítani kívánt **tényt**,
- b) a bizonyítási **módot**,
- c) a bizonyítási **eszközt** (a bizonyíték forrása), és

ÚJ! d) röviden **megindokolni** azok bizonyításra való alkalmasságát.

SZANKCIÓ!

A bíróság **mellőzi a bizonyítás elrendelését**, ha

a) a bizonyítási indítványt a fél nem e törvényben foglaltaknak megfelelően terjeszti elő, kivéve, ha törvény eltérően rendelkezik.

(Járásbíróság előtt személyesen eljáró fél.)

b) [vagy] a bizonyítás szükségtelen.

A bizonyítás általános szabályai 13. – (előzetes bizonyítás)

Előzetes bizonyítás indítványozása a perben:

336. § (1) b) pont:

- a) a bizonyítani kívánt **tényeket**,
- b) az azokra vonatkozó bizonyítási **eszközöket**,
- c) bizonyítási **módokat**.

ELTÉRÉS az általános szabálytól [**275. §**] a perindítás előtt:
nem kéri az indokolást az alkalmasságra!

Többségi álláspont:

- mivel a speciális szabály nem – a többit viszont megismétli – ez a feltétel nem kell az indítványhoz.
- a kérelmező fél még nem is rendelkezik annyi információval, hogy pontosan tudná mi lesz a perbeli bizonyítás során a lényeges kérdés.

Kisebbségi és saját álláspont:

- az eljárástámogatásnak része, hogy hozza olyan helyzetbe a bíróságot, hogy az dönten tudjon az elrendelésről.

A bizonyítás általános szabályai 14. – (különös bizonyításfelvételi módok)

1. Kiküldött bíró

- a) Lehet: elnök, titkár + **tag**
- b) Végzés: részletesen meghatározza tartalmát a Pp.

2. Megkeresett bíróság [az 1952-es Pp. szerint]

- a) Lehet: járásbíróság
- b) Végzés: részletesen meghatározza tartalmát a Pp.
 - mint az 1.b. +
 - jogvitához „helyzetbe hozás”

[kereset, ellenkérelem, addigi bizonyítás jkv-ei]

3. Elektronikus hírközlő hálózat igénybe vétele

A bizonyítás általános szabályai 15. – (kényszerítő eszközök)

1. Formái:

- a) Költség
- b) Pénzbírság
- c) Elővezetés
 - tanú
 - szakértő
 - fél (származási perben; gondnoksági perben)

Megj.: költségét az elővezetésre kötelezett előlegezi
kivéve: gondnoksági perben az állam
(tárgyi ktsgmentes)

- a) Díjcsökkentés
- b) Értesítés

A bizonyítás általános szabályai 16. – (a bizonyítás eredményének mérlegelése)

1. Szabad mérlegelés

korlátja: indokolási kötelezettség

2. Szabad belátás

feltétel: objektív bizonyíthatatlanság

DE: a szakértői becslés, mint módszer
elfogadott.

BDT2019. 4077.

I. A közút kezelője a forgalom keltette zaj és rezgés következtében az épületben keletkezett kár megtérítéséért a fokozott veszéllyel járó tevékenységre vonatkozó szabályok alapján felel. A kártérítési felelőssége az épületkárosodásban való közrehatása arányában áll fenn.

II. A szakértői becslés, mint módszer alkalmazása indokolt lehet, ha a pontos számítások elvégzése nem lehetséges természettudományos pontossággal, vagy annak költsége nem volna arányban a keletkezett kár összegével.

Tanúk 1. – (indítvány)

1. Az **indítvány** tartalma:
 - a) szabály: **név**
KÜLÖN LAPON: idézhetőségi cím
kivéve: hozzájárult
ellenfél ismeri
közhiteles nyilvántartásban van
 - b) kiskorú
 - c) bíró, más hivatalos személy (hivatali működésével kapcsolatos ügyben)
2. A tanú adatainak **zártan kezelése** az indítvány során:
 - a) külön lapon
 - b) megsértése:
pénzbírság
(feltéve, hogy a tanú 15 napon belül kifogásolja a tudomásszerzésétől)
3. **Ellenérdekű fél** kötelezése a tanú adatainak bejelentésére
4. A tanú **idézése**:
 - a) tájékoztatás: mikor, hová
adatok zártan kezelése
költségigény
 - b) 14. év alattit
 - c) 14-18 év közöttit
5. **Sikertelen idézés téves adat** bejelentése miatt:
 - 1) felhívás helyes adat bejelentésére 2) ismét sikertelen 3) a tény bizonyítatlan marad [bizonyítási teher !]

Tanúk 2. – (tanúvallomás akadályai)

1. Tanúzási képtelenség:

A) természetes

B) törvényi

a) védő

b) titoktartásra kötelezett

Nem képtelenség a fogyatékoság!

2. A tanúvallomás **megtagadása:**

a) hozzátartozó fél tekintetében (de, pl. pertársára nem)

b) bűncselekmény

c) titoktartás hivatásánál fogva

d) üzleti titok

e) közvetítő, szakértő

f) média-informátor

Kivétel a) – b) pontok alól:

1. a jogviszonyban jogelőd volt

2. a jogügyletnél képviselő vagy tanú volt

3. „családtag” helyzetében

3. **Megsértése:** bizonyítékként nem vehető figyelembe

4. **Vallomástételre kötelezés:** végzés (tanú fellebbezheti – de: pénzbírság)

Tanúk 3. – (a vallomástétel)

1. **Jelenlét**
2. Figyelmeztetés: igazmondás
adatok zártan kezelése
3. Azonosítás: igazolvány
kétség esetén: adatbázisból
4. **Meghallgatás:** viszony
elfogult-e
részletes előadás – kérdezés: elnök – bíróság – felek
kérelemre: felek – elnök – bíróság
5. **Okirat felmutatás** [emberi méltóság - szómegvonás]
kivéve: ha 3. személy nevében tartja birtokában
6. **A vallomás rögzítése**
7. **Szembesítés**
8. **Kiskorú** meghallgatása [törvényes képviselő – (ellentét fennállása: eseti gyám)]
9. **Költségtérítés** (tanúdíj):
 - a) útiköltség
 - b) munkából kiesett idő
 - c) szállásköltség
 - d) ellátási költségVégzés: fellebbezhető.

Tanúk 4. – (nem tanúként)

1. Nem tanúként: a fél személyes meghallgatása szerint:

a) Fél

b) Törvényes képviselő: természetes,
nem természetes személynél

Kivéve félként:

ha a képviselt természetes személy
rendelkezik perbeli cselekvő képességgel
(pl. személyi áll. kapcs. per)

c) Beavatkozó
[CKOT 38.]

Szakértői bizonyítás 1. – (alkalmazása)

A perbeli bizonyítási folyamat:

1. A **FELEK**: a perfelvételi szakban kötelesek megjelölni a bizonyítási módot, bizonyítási eszközöket.
2. A **BÍRÓSÁG** : **a felek bizonyítási indítványainak keretei között szabadon állapítja meg:**
 - a) a bizonyítás **felvételének módját,**
 - b) bizonyítási **eszközait,**
 - c) az egyes bizonyítási cselekmények körét és **sorrendjét.**

A szakértő alkalmazásának esetei:

- **a jogvita kereteinek megállapítása** (már a perfelvételi szakban vagy akár a keresetlevél benyújtása előtt!)
- **tény megállapítása,**
- **tény megítélése** érdekében.

Elhagyta a Pp. a bíró személyéhez kötött szubjektív feltételt („olyan különleges szakértelem, amellyel a bíróság nem rendelkezik”)

Lehetséges **alkalmazási formái** közül **a fél választhat.**

- Indoka: rendelkezési elv – peranyag-szolgáltatási elv
Ezért: a szakértő bizonyítási eszköz, nem bíróság!

Szakértői bizonyítás 2. – (alkalmazási sorrend)

2016. évi XXIX. törvény

1. Magánszakértő: kirendelt szakértő
~~más eljárásban kirendelt~~
2. Más eljárásban kirendelt szakértő:
kirendelt szakértő
~~magánszakértő~~
3. Kirendelt szakértő: ~~magánszakértő~~
~~más eljárásban kirendelt~~

Szakértői bizonyítás 3. – (formái, előlegezés)

- 1. Formái:** magánszakértő,
kirendelt igü. szakértő,
más eljárásban kirendelt szakértő szakvéleményének felhasználása.

Sorrendiséget is jelent!

Ha nem indítványozza magánszakértő igénybe vételét, a kirendelt szakértő után már nem térhet vissza a magánszakértői bizonyításra.

- 2. Költségek előlegezése:**

Aki a kirendelt szakértői bizonyítást kéri, az előlegezi a **szakértői díjat**.

DE:

- a) A **bizonyító fél** előlegezi a szakértői **munkaterv költségét**.

AZONBAN: ha más eljárásban kirendelt szakértő véleményét kell kiegészíteni vagy aggályosságát megszüntetni felvilágosítással, a szakértő közreműködését **indítványozó félnek** kell előlegezni a munkaterv költségét (függetlenül attól, hogy ő a bizonyító vagy ellenbizonyító fél) [KTT 10.]

- b) A szakértő munka- és költségtervet készít.
- c) Letétbe kell helyezni a szakértői díjelőleget (ha nem költségkedvezményes fél).

HA:

- d) Nem helyezi letétbe, úgy kell tekinteni, hogy visszavonta a kirendelés iránti indítványát.
- e) A munkaterv költségét nem számíthatja fel. [KTT 10.]

Vagy:

- f) A fél alapos kétségét fogalmazza meg a munkatervben meghatározott szakértői díjjal szemben és a bíróság kivételesen más szakértőt rendelhet ki. [KTT 41.]

Szakértői bizonyítás 4. – (magánszakértő 1.)

Ki lehet magánszakértő?

Erre feljogosított a) természetes személy (igazságügyi szakértő),

b) gazdasági társaság és szolgáltató,

c) igazságügyi szakértői intézmény és igazságügyi szakértői intézet,

d) igazságügyi szakértői testület,

e) külön jogszabályban feljogosított állami szerv, intézmény, intézet és szervezet ,

f) Teljesítésigazolási Szakértői Szerv. [Szaktv. 4. § (1) bek.]

TILOS: 1. a szakértői vélemények **halmozása** (ugyanarra a szakkérdésre egymást követően).
2. a **párhuzamos** szakértői bizonyítás.

pl.: pertársak részéről más eljárásban készült szakvélemények beszerzése (büntető eljárásban – közjegyzői nemperes eljárásban készített)

DE: a) csak **ugyanazon szakkérdések** tekintetében!

b) azonban, mint a fél előadása, aggályossá teheti a bizonyító fél „szakértőjének” véleményét [K19.]

Szakértői bizonyítás 5. – (magánszakértő 2.)

1. A magánszakértő **jogai:**
 - a) vizsgálatvégzés
 - b) jelenlét
 - c) iratbetekintés
 - d) kérdezés
2. A magánszakértő **kötelezettségei:**
 - a) ellenféllel szemben
 - b) bírósággal szemben
3. Kötelesség elmulasztása:
aggályosság

Szakértői bizonyítás 6. – (magánszakértő 3.)

1. Magánszakértő **alkalmazásának** indítványozása:
 - a) a bíróság engedélyezi
 - b) költséget a félnek kell előlegezni
HA: nem tudja előlegezni a szakértői díjat,
csak kirendelt szakértőt vehet igénybe,
ha költségkedvezményt kap
 - c) kérdéseket az indítványban még nem kell megadni,
csak a szakértő nevét és szakterületét – (C44.)
 - d) a félnek kell határidőben előterjeszteni a véleményt
2. A magánszakértői vélemény **kiegészítése/kiegészítettése**
3. **Új magánszakértő** alkalmazása:
 - a) kizárás
 - b) szakértői tevékenységet nem végezhet

Szakértői bizonyítás 7. – (magánszakértő 4.)

Probléma lehet:

Már a keresetlevélhez csatol „magánszakvéleményt”.

DE! Akkor nyújthatja be, ha ezt a perben indítványozta és az indítványnak a bíróság helyt adott, annak megtörténteig ez **csak a fél indítványának** tekintendő. [C8.]

A keresetlevélhez **csatolt „magánszakértői vélemény”** bizonyítékként még nem vehető figyelembe, DE: az alperessel **közölni** kell:

„A bíróság köteles lehetővé tenni, hogy a felek minden, az eljárás során előterjesztett kérelmet, a bírósághoz benyújtott okiratot, bizonyítékot megismerhessenek, és azokra nyilatkozhassanak [110. §. (2) bek.]” [C26.]

ELFOGADHATÓ, HA a szakértő **betartotta** a magánszakértői vélemény elkészítésénél kötelező szabályokat, egyébként a vélemény aggályos. (Kötelezettségei: értesítés, megbízásra észrevételek, értékelése észrevételeknek, kérdésekre válaszolt)

Ha ezeket nem tartotta be:

- a beadvány **csak „vélemény”**, de nem szakértői vélemény.
- akkor erősödhet szakvéleménnyé, ha a hibát az ellenfél nem kifogásolja, a **véleményt elfogadja**.
- ellenkező esetben: **kiegészítés**

indítványozni a magánszakértőt **(Felkérheti majd ugyanazt is)**

- ha a kiegészítés után is aggályos, **nem vehető figyelembe** szakértői véleményként. [K7.]

Szakértői bizonyítás 8 . – (kirendelt szakértő)

1. **Alkalmazása:** sorrend
2. Felek: **kérdéseket** indítványoznak
Bíróság: kérdéseket megfogalmazza
3. **Kirendelés:** bíróság
HA: a költséget előlegezte a fél
4. **Munkaterv** készítése, költsége
 - előreláthatóan nagyobb lesz a költség,
 - az indítványozó előlegezi,
 - ha nem előlegez, a tény bizonyítatlanul marad [teher szab.],
DE: más szakértőt rendel ki, ha az összeg eltúlzott! (K41.)
4. Vélemény **előterjesztése:** bíróságnak
5. **Kérdések** – kiegészítés:
HA kevés: **új szakértő** kirendelése
7. **Más szakértő** kirendelése: HA: kizárta
felmentette

Szakértői bizonyítás 9 . – (szakvélemény értékelése)

1. **Aggályos** szakvélemény
 - a) kirendelt szakértői
 - b) magánszakértői
2. **Nem vehető figyelembe:**
 - a) Kirendelés után benyújtott: „magánszakértői vélemény”,
más eljárásban készült szakvélemény
 - b) kizárt szakértő véleménye
 - c) felmentett szakértő véleménye
 - d) aggályos szakvélemény
pl.: alakilag hiányos (nincs aláírva, lepecsételve) (K13.)
3. **A szakértői díj**
 - a) előlegezési kötelezettség van
 - b) érvényesítése:
Nem számíthatja fel:
 - a munkatervi előleget sem, ha munkaterv volt, de nem kéri a bizonyítást vagy nem előlegezi a költséget
 - a magánszakértő díját, ha az aggályos
 - c) szakértői késedelem: magánszakértői nem vehető figyelembe
kirendelt szakértő 1 %/nap csökkentés
 - d) díjmegállapító végzés: fellebbezhető
összegre halasztó hatályú

Szakértői bizonyítás 10. – (és anyagi pervezetés)

A bíróság **felhívja a fél figyelmét**, ha

- a) szakértő **alkalmazása szükséges**,
BH2019. 56.

[41] A megismételt eljárásban műszaki, munkavédelmi szakértő kirendelése szükséges a baleset előzményei és bekövetkezési mechanizmusa megállapítása érdekében. Nyilatkoztatni kell a szakértőt arról, hogy a rendelkezésre álló bizonyítékok, az elhunyt mozgásának árnyképét tartalmazó videofelvétel alapján lehet-e rekonstruálni a balesetet; a munkáltató és a munkavállaló részéről milyen szabályszegések vezettek a baleset bekövetkezéséhez; a munkavállaló megsértette-e a **létrahasználat** során a munkavédelmi előírásokat, és azok az alperesnél megfeleltek-e a munkavédelmi szabályoknak. Arra vonatkozóan kellő kioktatás volt-e az alperesnél. A baleset a munkavállaló kizárólagos elháríthatatlan magatartására volt-e visszavezethető, vagy abban közrehatott valamely munkáltatói, munkavédelmi szabályszegés, így a munkavédelmi hatóság határozatában foglalt és megállapított két kötelezettségszegés. *(Kúria, Mfv.I.10.713/2017.)*

- b) jogszabály értelmében szakértő **csak kirendelés útján** alkalmazható,
c) a szakvélemény elkészítéséhez a perben nem szolgáltatott **adatok szükségesek**, vagy
d) a magánszakértői vélemény vagy a kirendelt szakértő szakvéleménye **aggályos**.

DE!

A fél dönt: figyelembe veszi-e a tájékoztatást.

Kivéve: ha lehetséges a hivatalbóli bizonyítás

Indoka: eljárástámogatási kötelezettség – bírói közrehatás kiegyensúlyozott viszonya.

Szakértői bizonyítás 11. – (kezdeményezés)

Magánszakértőnek felkérhető: igazságügyi szakértő
igazságügyi szakértői intézmény
igazságügyi szakértői intézet

A **kérelemben** meg kell jelölni a szakértő nevét és szakterületét [C44.]

Ha a szakértő meghallgatása szükséges, nem az intézmény vagy intézet vezetőjét, hanem az intézet vezetője által kijelölt, szakvéleményt készítő **alkalmazottat kell megidézni**, aki lehet, hogy nem is bejegyzett igazságügyi szakértő („az adott szakterületen jártas szakember”). [C8.]

Szakértői testület kirendelése:

- ha a kirendelt szakértő után, a **„harmadik körben”** új szakértő kirendelésére van szükség, mert a kirendelt korábbi szakértő véleménye aggályos,
 - ha a szakkérdés **jogszabály alapján** szakértői testület szakterületébe tartozik,
 - nem kötelező, **választható:** testület vagy további kirendelt szakértő.
- [C12.]

A tárgyalásra hozza a „felkért szakember” véleményét a kirendelt szakértő véleményével szemben: **Csak vélemény.**

Visszacsatolás: megküldi a bíróság a jogerős határozatot.
magánszakértőnek is, mert a Szaktv. nem tesz különbséget a szakértők között.
[C14.]

Szakértői bizonyítás 12. – (más eljárásban kirendelt szakértő véleménye)

1. Más eljárásban kirendelt szakértő véleményének beszerzése:

- a) indítvány – elrendelés (kérelem – engedély)
- b) beszerzése: a fél (elsősorban)
a bíróság (ha „célszerű”; a félnek jelentős nehézséget okozna vagy lehetetlen lenne, aránytalan többletköltséggel járna; ha a teljes eljárás anyagát be kell szerezni) [K9.]

A **perkoncentráció** miatt általában a bíróság szerezzze be!

2. Csak kirendelt szakértő véleménye jöhet figyelembe!

3. Formái lehetnek:

- a) büntető eljárásból
- b) közigazgatási eljárásból
- c) közjegyző által kirendelt:
közjegyzői eljárásban (2008. évi. XLV. tv. 21-27/A. §) előzetes bizonyítás
- d) bíróság
nemperes eljárásban (2005. évi XLVIII. tv.) előzetes bizonyítás

4. Pertársak:

- a) Csak egy más eljárásban készültet szereztethetnek be. [K19.]

- b) S: 1) egységes pertársak egyet,
2) egyszerű pertársak külön-külön egyet-egyet.

- 5. **Kiegészítése:** a munkaterv költségét az előlegezi, aki a kiegészítést indítványozta (rendszerint a bizonyító fél ellenfele) [K10.]

Szakértői bizonyítás 13. – (szakértők egyidejű alkalmazása)

Magánszakértő és kirendelt szakértő egyidejűleg eljárhat-e a perben?

Igen.

Minden peres fél maga választja meg, hogy az általa állított tényt, milyen bizonyítási móddal és bizonyítási eszközzel kívánja bizonyítani. Ha a felperes magánszakértő bevezetését kérte, az ellenfél **a saját tényállítása tekintetében** kérheti kirendelt szakértő alkalmazását. Ha ugyanis mindkét fél bizonyító fél, akkor lehetséges, hogy az egyik fél magánszakértő alkalmazását, míg a másik fél szakértő kirendelését kérje [C43.]

Oda-vissza alapon is betartandó a „sorrend”?

Nem.

Mindig az adott félhez kötött tényállítás és szakkérdés tekintetében vizsgálandó.

„Kirendelt szakértő vagy más eljárásban kirendelt szakértő alkalmazásának az indítványozása esetén **ugyanazon szakkérdés vonatkozásában már nincs helye magánszakértő** alkalmazásának.” [302. § (5) bek.]

Sem a bizonyító fél, sem az ellenfél részéről!

Más szakkérdésre azonban nincs tiltás!

Ugyanazon szakkérdésre:

- a) **az ellenfél magánszakértőt csak akkor** indítványozhat, **ha a bizonyító fél is** magánszakértővel kívánt bizonyítani.
 - pl: ha a bizonyító fél nem indítványozza a magánszakértőt és **okirattal** kíván bizonyítani, ellenfele nem indítványozhat ugyanarra a tényre magánszakértőt.
- b) **ugyanaz a fél új magánszakértőt** csak akkor, ha:
 - ba) a korábbi a **bíróság kizárta** a perből,
 - bb) törvény szerint **nem végezhet** szakértői tevékenységet: (pl: eltiltották a foglalkozásától) **nem kompetens**

Szakértői bizonyítás 14. – (indítványozás tartalma)

Magánszakértő alkalmazásának indítványozása.

Kérdés:

Mit kell tartalmazni az indítványnak?

Azokat az adatokat, amelyek alapján a bíróság eldöntheti, hogy a magánszakértő **alkalmazható-e?**

„A bizonyítási indítványban a fél köteles megjelölni a bizonyítani kívánt tényt, a bizonyítási eszközt, a bizonyítási módot, és köteles röviden megindokolni azok bizonyításra való alkalmasságát.” [275. § (1) bek.]

„Szakértőként az igazságügyi szakértőkről szóló **törvény szerinti szakértőt** vagy az abban meghatározott **eseti szakértőt** lehet alkalmazni.” [300. § (2) bek.]

Tehát: 1. **nem kizárt-e?**

„A kizárási okot a bíróság **hivatalból veszi figyelembe** és azt a szakértő és a fél is köteles a bíróságnak haladéktalanul bejelenteni.” [301. § (3) bek.]

2. **kompetens-e?**

(az adott szakkérdés a szakterületéhez tartozik-e?)

Ha a magánszakértői díjat **nem képes előlegezni és költségkedvezményt kér:**

Csak kirendelt szakértő alkalmazható, mert így oldható meg a szakértői díj előlegezése.

Szakértői bizonyítás 15. – (korábban készített szakvélemény)

Kérdés:

Ha a bíróság helyt ad a magánszakértő alkalmazása iránti indítványnak, **becsathat-e a fél már korábban elkészített magánszakértői véleményt?**

Válasz: **Igen.**

A szakértőnek a per tárgyához kapcsolódó releváns tényállítás tekintetében kell egy szakkérdésben véleményt nyilvánítani, melynek körét az is befolyásolhatja, hogy a bizonyító fél ellenfele, milyen nyilatkozatot, észrevételt tesz a megbízás tárgyára, a vizsgálandó kérdések körére.

A szakértői kötelezettségeket, feltételeket a perindítást megelőzően a szakértő rendszerint **nem tudja teljesíteni**, illetve a keresetlevél elkészítése kapcsán **nem is kell, hogy teljesítse** a Szaktv. alapján.

DE: a keresetlevéllel egyidejűleg kézbesíteni kell (mint mellékletet, mint „bizonyítási indítványt”) az alperesnek (C26.)

AZONBAN:

Lehetséges megoldások:

- a) ellenfél elfogadja
- b) kiegészítés
- c) aggályos és új szakértő kell.

[K7.]

Szakértői bizonyítás 16. – (magánszakértői vélemény elkészítése)

1. Célja:

- a) Tényállítást **bizonyítása**,
- b) Kereset **szakmai érveken** alapuló kidolgozása,
- c) Tényelőadás **szakszerű megfogalmazása**, összegszerű kimunkálása. [Szaktv. 52. § (3) bek.]

A **b)-c)** pontra nem vonatkozik a Pp. perbeli követelményrendszere!

De a **közjegyző által** nemperes eljárásban kirendelhető szakértő sem tudja ezeket a feltételeket teljesíteni, ha a leendő peres ellenfél nem tanúsít együttműködést (S: miért is tanúsítana?)

[Kjő.nemp.tv. (2008. évi XLV. tv.):

„Az igazságügyi szakértő kirendelése iránti **kérelemnek tartalmaznia kell** a következőket is:

- a) a szakértői vizsgálat tárgyát és annak helyét,
- b) azokat a kérdéseket, amelyekre vonatkozóan a szakértőnek véleményt kell nyilvánítania.

(2) Az igazságügyi szakértő kirendelése iránti **kérelemben ellenfelet megjelölni nem kell.**” [23. § (1) bek.]

Szakértői bizonyítás 17. – (ugyanazon szakkérdés)

Mi minősül „ugyanazon szakkérdésnek”?

„Több bizonyító fél, illetve a bizonyító fél több ellenfele **ugyanazon szakkérdés** vonatkozásában **csak egy magánszakértőt** alkalmazhat.” [302. § (4) bek.]

S: a kereset alanya, alapja, tárgya szempontjából **releváns tényre vonatkoztatott azonos szakterületi szakkérdés.**

Pl.: kamion kisodródása:

- a) a kisodródás mechanizmusának megítélése több felperes, illetve különböző károsítások esetében is azonos műszaki vagy **közlekedés-biztonsági** szakkérdés.
- b) a keletkezett **személyi kár, állatkár, illetve növény-kár** különböző szakkérdés. (C46.)
- c) még az **egyes személyek különböző kára** is lehet különböző szakkérdés. (C46.)

Irányadó lehet a 31/2008. (XII. 31.) IRM rend. az igü. szakértői működésről:

„Ha az ügyben **különböző szakkérdésekben több szakértőt rendelnek ki, vagy később válik szükségessé** több szakértő alkalmazása, a szakértői tevékenységeket a kirendelésben meghatározott feladatok, sorrend és együttműködés szerint kell lefolytatni.

(3) Ha a kirendelő szerv a szakértői csoport vezetőjét jogosítja fel arra, hogy a többi szakértőt bevonja, a (2) bekezdésben foglaltakat a szakértői csoport vezetője határozza meg.” [R. 10. § (2) bek.]

„Ha a vizsgálat több szakértő közreműködésével történt, a szakvéleményben fel kell tüntetni, hogy melyik szakértő milyen vizsgálatot végzett. Ha több szakértő azonos véleményre jut, a szakvéleményt közösen is előterjeszthetik (**együttes szakvélemény**). Több szakterülethez tartozó szakkérdésben a szakértők a véleményüket egyesíthetik (**egyesített szakvélemény**).” [R. 11. § (2) bek.]

Szakértői bizonyítás 18. – (aggályosság)

A szakvélemény **aggályossága** – **megdönthetetlen vélelem!**

A **kirendelt** szakértő szakvéleménye **aggályos**, ha:

- a) **hiányos**, b) **homályos**, c) önmagával, illetve a perbeli adatokkal **ellentétes**, d) egyébként a helyességéhez nyomatékos **kétség** fér.

pl.: gondnoksági perben a tárgyaló teremben (tárgyaláson) végzett vizsgálat alapján adott szakvélemény, a vizsgálaton korábban meg nem jelent alperesen (BH2018. 340. Kúria Pfv.II.21.771/2017.)

A **magánszakértői** vélemény **aggályos**, ha:

- a) *a* **fenti** meghatározott esetek (**hiányos, homályos, ellentétes, kétséges**) állnak fenn,
b) a magánszakértő a Pp. szerinti perbeli **kötelezettségeit nem** teljesítette,
c) annak **kiegészítése az ellenfél kérdései** vonatkozásában nem történt meg,
d) annak kiegészítése az ellenfél magánszakértői véleményével szemben a szakkérdés vonatkozásában **fennálló ellentét** indokai tekintetében, szóban nem történt meg, vagy
e) közte és az ellenfél magánszakértői véleménye között **szakkérdésben ellentét** áll fenn, és az *a)-d)* pontban foglalt okok egyik magánszakértői vélemény tekintetében sem állnak fenn.

Az e) pont szerinti aggályosság (egymással szemben két magánszakvélemény) **csak szakértő kirendelésével szüntethető meg!**

Szakértői bizonyítás 19. – (hiányos szakvélemény, kizárt szakértő)

1. Hiányosság lehet: tartalmi vagy alaki:

Nem tartalmazza a Szaktv. és a szakértői működésről szóló 31/2008. (XII. 31.) IRM r. szerinti adatokat:

- a szakértő aláírása, nyilvántartási száma, bélyegzőjének lenyomata,
- a szakértői intézmény vagy intézet nevében eljáró szakértő neve, szakterülete,
- intézmény vagy intézet bélyegzője.

Az alaki követelmények hiányossága miatt lehet **aggályos, de** ez a hiány a perben **pótolható** [K13.]

2. Bizonyítékként nem vehető figyelembe:

- a) a **kizárt , felmentett** szakértő szakvéleménye, az **aggályos** magánszakértői vélemény vagy kirendelt szakértő véleménye [C13.],
- b) a **törvényi** rendelkezések ellenére vagy **megsértésével benyújtott** magánszakértői vélemény vagy más eljárásban kirendelt szakértőtől származó szakvélemény a perben.

Az a)-b) pontban írt szakvéleményekről csak ezt kell megemlíteni az ítélet indokolásában, de nem kell velük részletesen foglalkozni. Az újabb szakvéleménynek **sem kell ezzel foglalkozni.** [C15.]

DE: A **kirendelt** szakértő szakvéleménye **azonban csak akkor rekeszthető ki, ha előtte** a bíróság **megkísérelte** a szakértő meghallgatásával vagy a szakvélemény írásbeli kiegészítésével **az aggályosság megszüntetését!**

3. Elutasított **kizárási indítvány:** nem fellebbezhető.

DE: az ítélet indokolásában ki kell rá térni.

Szakértői bizonyítás 20. – (a szakvélemény kiegészítése)

Aggályosság esetén: lényegében nincs változás az eljárási jogokban.

313. § [Az írásbeli szakvélemény kiegészítése]

- (1) A bíróság a **kirendelt szakértő** írásbeli szakvéleményét a felek részére kézbesíti.
- (2) A felek a szakvéleményre vagy a szakértővel nem közölt, lényeges perbeli adatokra vonatkozóan a szakértőhöz kérdések feltevését és azt is indítványozhatják, hogy a szakértő a szakvélemény aggályossága kiküszöböléséhez szükséges **felvilágosítást adja meg**.
- (3) Ha a bíróság az indítványnak helyt ad, a kérdések megválaszolása, illetve a szükséges felvilágosítás megadása érdekében a szakértőt a szakvélemény írásbeli kiegészítésére hívja fel, vagy ha az célszerűnek látszik, a szakértőt a tárgyalásra idézi.

Szakértői bizonyítás 21. – (új szakértő kirendelése – „felülvélemény”)

1. 315. § [Új szakértő kirendelése]

(1) Ha a kirendelt szakértő szakvéleménye aggályos és az aggályosság a szakértő által adott felvilágosítás ellenére sem volt kiküszöbölhető, a bíróság indítványra új szakértőt rendel ki.

(2) A bíróság szakértői testületet rendelhet ki, ha az új szakértő kirendelését követően további új szakértő kirendelésének van helye és a szakkérdés jogszabály alapján a szakértői testület szakterületébe tartozik. A szakértői testület által létrehozott bizottság tagjára a kirendelt szakértőre vonatkozó rendelkezéseket kell alkalmazni azzal, hogy a tárgyalásra a szakvélemény előterjesztésekor a bizottság által megjelölt bizottsági tag vagy a bizottság képviselője idézhető.

2. Szakértői testületek „felülvéleményre”:

- Nemzeti Szakértői és Kutató Központ
- Agrárgazdasági ISZT
- Állategészségügyi ISZT
- Egészségügyi Területen Működő ISZT
- Műszaki ISZT
- Pénz- és Tőkepiaci ISZT
- Szerzői Jogi Szakértői Testület
- DE Igü. Orvostani Intézet
- SZTE ÁOK Igü. Orvostani Intézet
- PTE ÁOK Igü. Orvostani Intézet

NEM KÖTELEZŐ! DE: **SORRENDISÉG** van:

1. kirendelt szakértő: véleménye aggályos - felvilágosítása eredménytelen
2. új (2.) kirendelt szakértő: véleménye aggályos - felvilágosítása eredménytelen
3. 2.új (3.) kirendelt szakértő vagy szakértői testület, ha jogszabály írja [K12.]

Szakértői bizonyítás 22. – (kirendelt szakértő idézése a tárgyalásra)

Főszabály: Felhívás az **írásbeli** előterjesztésre. [308. § (3) bek.]

Kivételes eset: **Idézés** a tárgyalásra.

a) **Perfelvételi tárgyalásra**

- ha a **jogvita kereteinek a** meghatározása a szakértő tárgyaláson való jelenlétét indokolja.
- DE! - ebben az esetben a **kirendelő végzésnek csak szűkített adattartalma** kell, hogy legyen:
„a kirendelt szakértő megnevezése, a kirendelés ügyszáma és az ügy tárgya, valamint a tényállás rövid ismertetése” keretében azt, hogy várhatóan milyen szakkérdések merülhetnek fel [Szaktv. 45. § (2) bek. a) pont] [C33.]

b) **Érdemi tárgyalásra**

Az írásbeli szakvélemény kiegészítésének folyamatában:

- a kirendelt szakértő **írásbeli szakvéleményét** a felek részére **kézbesíti**.
- a felek a szakvéleményre vagy a szakértővel nem közölt, lényeges perbeli adatokra vonatkozóan a szakértőhöz **kérdések feltevését** és azt is **indítványozhatják**, hogy a szakértő a szakvélemény **aggályossága kiküszöböléséhez** szükséges **felvilágosítást adja meg**.
- ha a bíróság az indítványnak helyt ad, a kérdések megválaszolása, illetve a szükséges felvilágosítás megadása érdekében a szakértőt a szakvélemény **írásbeli kiegészítésére** hívja fel, **vagy ha az célszerűnek látszik, a szakértőt a tárgyalásra idézi. ...**”

Szakértői bizonyítás 23. – („részben aggályos” szakvélemény)

Kérdés:

Részben aggályos szakvélemény felhasználható-e, ha több szakkérdésben ad véleményt, de a szakkérdések többségében a vélemény aggálytalan?

Pl.: részben hiányos, homályos, ellentmondó, stb.

Válasz:

A Pp. **nem** ad lehetőséget arra, hogy a bíróság „csemegézzon” a szakvéleményből.

Ennek indoka, hogy a bíróság szakmailag nem értékelheti fölül a szakvéleményt, hiszen kompetenciája hiánya miatt kellett igénybe venni.

Viszont:

A felek sem vehetnek igénybe magánszakértőt arra, hogy a korábbi szakértő véleményét „minősítsék”.

Tehát:

Ha nem állnak fenn az aggályosság esetei a szakvéleményt mindenkinek (bíróság, felek) **el kell fogadni!**

Szakértői bizonyítás 24. – (a szakértő kizárása)

1. Kizárási okok

2. Végzés:

- nem fellebbezhető,
- az ítéletben indokolni kell:
 - a) miért utasította el a kizárási indítványt
 - b) miért fogadta el a szakvéleményt aggálymentesnek.
(C14.)

Szakértői bizonyítás 25. – (a szakvélemény megküldése a szakértőnek)

Jogerős ítéletet meg kell küldeni a szakértőnek:

- kirendelt szakértőnek,
- magánszakértőnek.

Szaktv. 56. § (K14.)

Szakértői bizonyítás 26. – (TSzSz)

1. Teljesítésigazolási Szakértői Szerv

Célszerű: ha építési kivitelezési munka teljesítése vitás.

BDT2019. 4047.

II. A Teljesítésigazolási Szakértői Szerv szakvéleménye ugyanolyan bizonyítéknak minősül, mintha a szakvéleményt a perben kirendelt szakértő terjesztette volna elő, ezért a bíróságnak az anyagi pervezetés körében kell felhívni a fél figyelmét, ha **aggályos**.

Okiratok 1. – (osztályozás 1.)

1. Keletkezés szerint:

- a) Eredeti
 - valódi
 - hamis
 - hamisított
- b) Másolat
 - hiteles
 - egyszerű
- c) Kiadmány
- d) Kivonat

2. Tartalom szerint:

- a) Tanúsítvány
- b) Ügyleti okirat

Okiratok 2. – (osztályozás 2.)

3. Bizonyító erő szerint:

- a) Közokirat
- b) Magánokirat
 - teljes bizonyító erejű
 - egyszerű

4. Előállítási technikája szerint:

- a) Hagyományos
 - papír, pergamen, kövön, fémen, stb.
- a) Elektronikus
 - kép, fotó, mozgókép, stb.
 - Nevada: elektronikus végrendeletről törvény 2013
 - Ohio: Castro-ügy (kórházban tableten tett aláírás kézzel 2013)
 - Dél-Afrika:MacDonald-ügy (IBM Global vezető informatikusa 2002)

5. Valódiság kétségbevonása

6. Aláírás hitelesítése:

- bizonyítási előny
- a tartalmat nem bizonyítja, DE!

Okiratok 3. – (rendelkezésre bocsátás)

1. Aki bizonyít

Kivéve: bizonyítási szükséghelyzet
ha a fél érdekében állították ki

2. Közhitelű nyilvántartásból

Pl.: nem kell a keresetlevélhez csatolni a hivatkozott civil szervezeti alapszabályt, mert az a bíróság rendelkezésére áll. Ezért nem lehet a keresetlevelet visszautasítani. Ha vitás, elegendő lesz az érdemi tárgyaláson bemutatni.

[BDT2019. 4054. Debreceni Ítéltábla Gpkf.II.30.337/2018/2. sz.]

3. Aláírás valódiságának vizsgálata:

Írásszakértő: hagyományos aláírás
elektronikus aláírás

Tanú aláírása:

EBH2015. P.10.:

A végrendeleti tanú aláírásával szemben nem az a követelmény, hogy az megfeleljen az aláírás általánosan szokásos módjának, hanem az, hogy a tanú a rá jellemző, szokásos aláírást alkalmazza. A tanú személyének nem feltétlenül az aláírásból, hanem magából az okiratból kell - külön bizonyítás nélkül - beazonosíthatónak lennie [1959. évi IV. tv. 629. § (1) bek. b) pont, 3/2012. Polgári Jogegységi Határozat]

Szemle

1. **Elrendelésének okai**
2. **Helye:** tárgyaláson
helyszínen (leégett ház, romlott áru)
3. **Idézni a szemletárgy birtokost:**
Nem tanúként!
4. Szemle **akadályozása:**
 - a) Bizonyító fél: „eredménytelen”
 - b) Ellenfél: „bizonyítási szükséghelyzet”
5. **Költségei**
6. **Kártérítés**
- a tanú költségtérítése szerint

Előzetes bizonyítás 1.

1. Feltételei:

- a) sikeresség, jelentős nehézség
- b) per elkerülése, észszerű idő
- c) jogszabály: származási per,
gondnoksági per.

2. Illetékesség

3. A kérelem tartalma:

Csak a speciális rendelkezés szerinti elemeket tartalmazza [336. § (1) bek.], az általános szabály [275. § (1) bek.] nem alkalmazható, ezért **nem kell külön indokolni** a bizonyítási eszközök bizonyításra való alkalmasságát [K11.]

4. A kérelem és **elbírálása:** ellenfél meghallgatásával
ellenfél meghallgatása nélkül (sürgősség)

5. **Határozat:** végzés

6. **Fellebbezés:** csak az elutasító

7. A bizonyítás **lefolytatása és költségei:**

Kizárólag kirendelt szakértő alkalmazható a bírósági eljárásban!

Bármelyik fél felhasználhatja.

Előzetes bizonyítás 2.

2. Közjegyzői formái:

a) előzetes bizonyítás

b) szakértő kirendelése iránti eljárás

Feltételei között:

- ne legyen folyamatban polgári (büntető) per,
- bizalmi őrzésbe helyezendő a szakértői díjelőleg,
- nem kérhető költségmentesség vagy költségfeljegyzés

Pozitívuma: csak perindítás előtt lehet, de elkerülhetővé teszi a pert (egyezség köthető – kjő. vagy bíróság előtt)

- gyors (kjő. 8 nap – szakértő 30 nap)

3. Gyakorlati példák:

- hibás teljesítés és egyéb szerződésszegő magatartás
(adásvételből, vállalkozásból, építési-kivitelezési, szállítási szerződésből – termékhiba, minőségi kifogás, szavatossági igény)
- károkozás (gépjármű kár, állatkár)
- szomszédjogi vita.